

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 03.10.2025 nr 8-1/8040-1; JDM/25-
1086/-1K

Meie 20.10.2025 nr 2-3/3467-2

Eelnõu kooskõlastamine

Austatud justiits- ja digiminister

Täname võimaluse eest anda tagasisidet vangistusseaduse ja karistusregistri seaduse muutmise ning kriminaalhooldusseaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõule.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastab eelnõu järgnevate märkustega arvestamise korral.

1. Palume täpsustada eelnõus ja seletuskirjas eelnõuga kavandatavate vangistusseaduse §-de 104²³ ja 104²⁴ alusel Eesti Töötukassaga (edaspidi *Töötukassa*) vahetatavate andmete koosseis ning vastavate andmete töötlemise eesmärk.

Eelnõu § 1 punktiga 25 kehtestatakse vangistusseaduse (VangS) §-d 104²³ ja § 104²⁴, mis puudutavad võrgustikutööd kriminaalhoolduse teostamisel. Eelnõuga lisatava §-ga 104²⁴ täpsustatakse andmekoosseis, mida kriminaalhoolduse teostamise käigus tehtava võrgustikutöö raames töödeldakse. Punkti 11 kohaselt kuuluvad võrgustikutööks vajalike andmete hulka muu hulgas ka kriminaalhooldusaluse töövõime ulatus, kestus ja töövõimetoetus.

Justiits- ja Digiministeerium (endine Justiitsministeerium) ja Eesti Töötukassa (edaspidi *Töötukassa*) on sõlminud kriminaalhoolduse osas koostöökokkuleppe, kus on sätestatud, milliseid andmeid pooled vahetavad ja millisel viisil. Hetkel kehtiva koostöökokkuleppe alusel ei väljasta Töötukassa andmeid töövõime kohta. Samas vahetatakse muid andmeid, mida eelnõus mainitud ei ole, nt töötuna arvelolekuga seotud andmed ja tegevuskava andmed. Kui nimetatud andmeid soovitakse ka edaspidi Töötukassaga vahetada, tuleks ka need samuti eelnõus ära nimetada. Kuna võrgustikutööks vajalikud andmed sätestatakse edaspidi seaduses, **peaks vastav säte hõlmama kogu võrgustikutööks vajalikku andmekoosseisu, sh ka neid andmeid, mida seni on vahetatud koostöökokkuleppe alusel.** Vastasel korral saab eelnõuga kavandatud muudatuste jõustumisel Töötukassa väljastada üksnes andmed töövõime ulatuse, kestuse ja töövõimetoetuse kohta.

Eelnõu ja seletuskirja põhjal jääb arusaamatuks, kuidas aitab kriminaalhoolduse teostamise käigus inimese toetamisele kaasa üksnes kriminaalhooldusalusel vähenenud töövõime esinemise fakt. Paraku ei ole seda ka seletuskirjas lahti selgitatud. Sisulist infot inimese piirangute ja võimaluste

kohta annaks andmed tegutsemise ja osalemise piirangute kohta, kuid praeguse muudatusega nende andmete edastamist ei taotleta. Kui Teil on siiski soov saada ka täpsemaid andmeid, siis **tuleks need andmed samuti eelnõu §-s 104²⁴ nimetada.**

Kuna inimese töövõimega seotud andmete näol on tegemist eriliigiliste isikuandmetega, mida Töötukassa seni võrgustikutöö raames edastanud ei ole, **palume eelnõu seletuskirjas ka täpsemalt selgitada, miks on töövõime ja töövõimetoetuse andmeid võrgustikutööks vaja.** Hetkel on seletuskiri selles osas väga üldine ning ei maini andmestiku kasutamise eesmäärke konkreetselt. Seletuskiri ei sisalda ka andmekaitsealast mõjuhinnaangut.

Eelnõu ja seletuskirja põhjal ei ole ka selge, milliste tehniliste lahenduste abil on vastav andmevahetus mõeldud toimima. Juhul, kui andmete vahetamist kavandatakse nt X-tee vahendusel, **on vaja õigusaktis sätestada ka muudatuse rakendamise ettevalmistamiseks vajaminev aeg,** kuna rakendamine eeldab sellisel juhul ka infosüsteemides vastavate arenduste tegemist.

2. Palume eelnõu § 1 punktiga 46 kavandatav muudatus eelnõust välja jätta.

Eelnõu § 1 punktiga 46 täiendatakse VangS § 137 lõiget 1¹. Kehtiv VangS näeb ette, et vanglaametnikule ei kohaldata avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 41 lõigetes 1–3 sätestatud piiranguid tingimusel, et töötamine ei kahjusta vanglaametniku tervist ja ohutust. Eelnõuga soovitakse seadust täiendada eeldusega, mille kohaselt *„töötamine ei kahjusta vanglaametniku tervist ja ohutust, kui järjekordne puhkeaeg on vähemalt 36 tundi neljateistpäevase ajavahemiku jooksul“*.

Soovime juhtida tähelepanu töö- ja puhkeaja nõuete olulisusele. Piisav puhkeaeg täidab töötaja tervise kaitse eesmärgi. Üleväsinud töötaja võib ohtu seada enda ja kolleegide elu ja tervise, kulutab sama töö tegemiseks rohkem aega ning on vähem produktiivne. Väsimus võib põhjustada tööõnnetusi ja pideva väsimusseisundi tagajärjeks võib olla tööst põhjustatud haigestumine.

Jääb arusaamatuks, kuidas on võimalik eeldada, et töötaja tervis ei saa kahjustada olukorras, mil töötajale tagatakse kahepäevase perioodi vältel poolteist päeva puhkeajaga. Seletuskirja selgitus, et eeldus kehtestatakse töökorralduse lihtsustamise eesmärgil, ei ole sisuliselt veenev ega põhjendatud. Seejuures tekitab küsimusi, kuidas nimetatud eeldust praktikas rakendada tuleks, näiteks kes ja kuidas saab eeldusele vaidluse korral tugineda, kellel lasub milline tõendamiskohustus jne. Isegi kui EL direktiiv 2003/88/EÜ võimaldab liikmesriikidel teha teatud töö- ja puhkeaja miinimumreeglitest erandeid, läheb eelnõus välja pakutud eeldus direktiivi eesmärgist liiga kaugele ja sellega vastuollu. Vahetustega töö ja pikkade tööpäevade korral on eriti oluline pöörata tähelepanu pika tööajaga kaasnevate terviseriskide maandamisele ning töötajate tervise ja ohutuse tagamisele.

Eelnevast tulenevalt palume **muudatus eelnõust välja jätta.**

3. Teeme ettepaneku kehtestada VangS-s ületunnitöö hüvitamise tingimused samadest põhimõtetest lähtuvalt, nagu seda on tehtud ATS-is ja töölepingu seaduses (TLS).

Eelnõu § 1 punktiga 47 muudetakse VangS § 139 lõiget 3. Kehtiv VangS sätestab järgmist: *„Vanglateenistus maksab ületunnitöö eest lisatasu vanglaametniku tunnipalga poolteisekordses ulatuses või kompenseerib ületunnitöö vaba aja andmisega.“* Seejuures tuuakse seletuskirjas välja järgmist: *„Otsuse selle kohta, kumba kompenseerimismehhanismi kasutada, teeb lähtuvalt teenistustlikest huvidest vangla, kuna vanglatöö eripära arvestades ei ole võimalik jätta valikuõigust vanglateenistujale.“*

Meie hinnangul ei tulene seaduse tekstist tingimata välja seletuskirjas viidatud põhimõte. Seejuures juhime tähelepanu, et **nii ATS kui TLS jätavad ametnikule/töötajale kaalutlusõiguse, kas ületunnitöö hüvitada rahas või vabas ajas**. ATS § 39 lõike 6 kohaselt hüvitatakse „*ametniku taotluse*“ ületunnitöö vabas ajas ja TLS § 44 lõige 6 seab selgesõnalise eelduse, et ületunnitöö hüvitatakse vabas ajas, v.a kui pooled lepivad kokku ületunnitöö hüvitamise rahas. Selgitame, et TLS lähtub ületunnitöö hüvitamise regulatsioonis kaalutlusest, et võttes arvesse tööaja piirangu eesmärgi täidab tervisekaitse eesmärgi ületunnitöö hüvitamine vaba aja andmisega ületunnitööga võrdses ulatuses. Tööaja piirangud on kehtestatud töötaja tervise ja ohutuse kaitseks ning piisav puhkeaeg on vajalik töövõime säilitamiseks ja tööjõu taastootmiseks. Seetõttu näebki TLS ette eelduse ületunnitöö hüvitamiseks vaba ajaga. Kui tööandja soovib ületunnitöö hüvitada rahas, tuleb tal see eraldi töötajaga kokku leppida.

Eelneva pinnalt teeme **ettepaneku ka VangS samadest kaalutlustest lähtuda, et ületunnitöö hüvitamise küsimuses arvestada vanglaametniku soovidega ning seletuskirja ja/või eelnõu vastavalt muuta**.

4. Palume täiendada eelnõu seletuskirja eelnõu § 1 punktiga 45 kavandatud muudatuse osas.

Palume lisada eelnõu seletuskirja selgitus, mille alusel ja kuidas hakatakse rakendada eelnõu § 1 punktiga 45 kavandatud paragrahv 136⁴ lõiget 3, mis nõuab õppijalt kolme aasta pikkust töötamist pärast õpinguid, kui õppija läheb pärast õpinguid näiteks ema-, isa- või vanemapuhkusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Ilona Säde
Ilona.Sade@mkm.ee